

L'empresa valenciana que va inspirar la Coca-Cola

Quan Coca-Cola va decidir entrar al mercat espanyol, va pagar a la fàbrica d'Aielo de Malferit "molts diners", segons el propietari actual; 30.000 pessetes, segons els rumors.

Un reportatge del setmanari alemany 'Der Spiegel' explica la història de la Kola Coca d'Aielo de Malferit (Vall d'Albaida), el refresc que, suposadament, va inspirar la Coca-Cola.

EL TEMPS el reproduïx íntegrament com a document de l'òptica alemanya sobre el nostre país.

Els habitants d'Aielo de Malferit, a València, creuen que el seu és el poble on es va crear la Coca-Cola i que la fàbrica on es va inventar la fórmula que va inspirar el refresc més venut del món s'ha quedat sense un lloc merescut a la història. I també sense els beneficis.

Suposadament, és on va néixer el refresc més conegut del món, però aquests dies té un aspecte una mica decadent. Els carrers d'Aielo de Malferit, amb fileres de cases en venda, estan buits. La generació més jove va

fugir de l'atur crònic i es va traslladar a grans ciutats com València, Barcelona i Madrid. Ara només hi viu la gent gran.

Joan Micó, de 74 anys, té els cabells grisos i porta ulleres. Vesteix una bata blanca de laboratori mentre aboca un líquid marró en un tub d'assaig. Bocins de llum pàl·lida s'escolen a través de les finestres brutes de la seva fàbrica, i una olor de fusta humida impregna l'aire. "La nou de cola ratllada i herbes barrejades amb alcohol maduren en una gerra de fang durant un mes",

explica. "El que passa aleshores és un secret."

Un secret molt ben guardat. Diuen que la recepta del seu licor, que ara s'anomena *nuez de Kola Coca*, és la base de la Coca-Cola. Micó torna a sacsejar el tub d'assaig, com si en volgués comprovar la consistència. El remena amb cura. Després demana als seus visitants si el volen tastar. És extremament dolç. Per comparació, la melassa de la remolatxa sucrera és suau. "És millor barrejar-ho amb aigua en lloc de beure-ho pur", aconsella. "A les dones els agrada amb llet."

La primera versió de la *nuez de Kola Coca* la van crear fa més de cent vint anys els fundadors de la fàbrica de Micó. Fins i tot avui dia hi va gent de tot arreu per a tastar-la, de vegades fins i tot autobusos plens de visitants.

La història de la fàbrica de licors d'Aielo arrenca el 1880. Bautista Aparici, Ricardo Sanz i Enrique Ortiz van fundar la fàbrica. Tots tres empresaris van començar a fabricar productes de qualitat, alguns dels quals amb noms tan creatius com ara *perfecto amor*, *lágrimas de contribuyente* i *placer de damas*.

Aparici, que s'encarregava de les vendes, ben aviat va començar a viatjar a fires de comerç a Roma, París, Londres i Chicago. El 1885 se'n va anar a Filadèlfia amb una nova beguda a l'equipatge, la Kola Coca. Aquesta beguda estava feta a base dels fruits rics en cafeïna de l'arbre de la nou de cola de l'Àfrica i de fulles de plantes peruanes de coca, i aviat va guanyar un premi a la innovació. Abans de tornar-se'n, Aparici en va donar unes quantes mostres a agents comercials americans. Potser va ser una coincidència, potser no, però tot just un any després, el farmacèutic americà John Pemberton va fer història quan va inventar la Coca-Cola.

Un tracte fatídic. Tornem a Aielo. Micó està dret a la seva oficina i mira la col·lecció emmarcada de medalles i honors. Kola Coca va guanyar premis a Milà el 1881, a Chicago el 1883, a Filadèlfia el 1885, a Londres el 1889 i a París el 1900.

"Un total de 20 medalles d'or i 10 diplomes d'honor", diu Micó amb orgull. Assenyala la col·lecció per a

Joan Micó és el propietari actual de la fàbrica que va inventar la Kola Coca. Bautista Aparici la va presentar a Filadèlfia el 1885.

demostrar-ho. Està ben convençut que la base de la Coca-Cola es va inventar a Aiello de Malferit. “En aquella època era fàcil copiar una beguda”, afirma. “Les patents només es registraven si un producte tenia èxit.” El 1903, els seus predecessors van patentar la fórmula de la *nuez de kola coca* a Espanya, però aleshores la Coca-Cola ja seguia el camí d’aconseguir l’estatus d’icona als Estats Units.

Mig segle més tard, els camins de totes dues empreses es van encreuar, finalment. Quan l’empresa Coca-Cola va creure que ja era hora d’entrar al mercat espanyol, no hi havia manera d’evitar la petita fàbrica d’Aiello de Malferit. El 1953, uns executius de Coca-Cola van fer una visita a Espanya i van adquirir els drets gràcies a la persona que llavors era l’amo de la fàbrica, Joaquín Juan Sanchis.

Van continuar produint Kola Coca, però en una versió amb alcohol. Des d’aleshores, la *nuez de Kola Coca* sempre ha estat un licor. Es creu que el tracte va ser de 30.000 pessetes,

però no se sap amb certesa, perquè els documents s’han destruït. Van ser, sens dubte, molts de diners, explica Micó.

El capítol final. Però això van ser una part dels que hi podria haver hagut. El 2011, Coca-Cola va celebrar el 125è aniversari com una de les marques més conegudes del món. “Si només tinguéssim un petit percentatge de les seves accions, seríem milionaris”, assenyala Micó.

Ara mateix, el seu negoci consisteix en poc més que una antiga fàbrica amb una façana amb pintura que cau a trossos, un terra de pedra gastada i una dotzena de barrils de fusta. El negoci va canviar de mans moltes vegades abans que Micó el comprés l’any 1971. Hi havia treballat durant vuit anys: hi va començar com a empleat i va anar pujant de nivell en l’escalafó fins a convertir-se en el gerent de vendes. En aquella època, l’empresa tenia prop de quaranta empleats. Actualment, només n’hi treballen quatre.

“El negoci s’ha complicat molt”, explica, ara que les empreses estrangeres han acaparat el mercat. La majoria de les empreses tradicionals han tancat i aquests dies la seva companyia és un majorista.

Micó també fa de pagès i així pot arribar a final de mes. Des de no fa gaire, l’empresa també s’encarrega de les vendes d’una fàbrica important de cervesa. “Aquests dies, la fàbrica de licors és, bàsicament, un simple *hobby*”, diu. “Volem mantenir viva la tradició perquè no es perdi per sempre, però ja no hi podem invertir.”

Mentre Coca-Cola continua apilant beneficis, els dies de la Kola Coca estan comptats. Micó espera dirigir l’empresa durant cinc o sis anys més. Després se’n farà càrrec el seu fill José Juan.

“Al final, aquest capítol de la història, probablement, s’acabarà per sempre”, explica Micó.

Fabian von Poser

© *Der Spiegel*

Traducció de Paula Arnas Antolín